

Salut detecta 93 morts a Catalunya en una setmana i el ministeri, 34 a tot l'Estat: com pot ser?

Els criteris per considerar una defunció com a derivada de la Covid-19 i la forma de Sanitat de presentar les dades fan concloure erròniament que fa dos dies que ningú perd la vida per la pandèmia

Una ambulància del SEM. | Adrià Costa

El Ministeri de Sanitat no ha detectat cap mort per coronavirus a tot l'Estat en les darreres 24 hores

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/203437/estat/no/suma/cap/mort/coronavirus/segon/dia/consecutiu>), per segon dia consecutiu. Seria una gran senyal de superació de la pandèmia si no fos tan increïblement contradictòria amb les dades del Departament de Salut, que n'ha incorporat nou avui (<https://www.naciodigital.cat/noticia/203421/salut/comptabilitza/nou/morts/coronavirus/23/contagios/nous/catalunya>), igual com altres territoris també engruixien les xifres de defuncions. Si es mira retrospectivament, el ministeri suma 34 morts la darrera setmana, a tot l'Estat, mentre que la Generalitat n'ha detectat 93 només a Catalunya. Com és possible?

La situació és especialment curiosa, ja que el Ministeri de Sanitat es nodreix precisament de les dades que li envien les autonomies. La resposta es deu, bàsicament, a dos elements: els criteris divergents a l'hora de computar els morts i els criteris divergents a l'hora d'oferir les dades. Pel que fa a la comptabilitat, el govern espanyol només incorpora les defuncions de persones a qui, en vida, se li havia fet un test PCR amb resultat positiu. En canvi, la Generalitat inclou totes les

persones amb diagnòstic confirmat, però també els sospitosos a qui no se li havia pogut fer una prova.

Malgrat que la xifra del Departament de Salut pot incloure alguns casos que realment no es deguessin a coronavirus, és força més realista que la del ministeri, ja que la sospita de la causa de la mort ve avalada pel criteri d'experts sanitaris i, a més, hi ha molts més casos que no s'arriben a detectar. L'estudi de prevalença (<https://www.naciodigital.cat/noticia/202293/no/immunitat/grup/nomes/poblacio/estat/superat/coronavirus>) evidencia la incapacitat fins ara de controlar tots els infectats.

La diferència de criteri explica que la Generalitat reconegui fins a 12.289 morts totals per coronavirus, mentre que Sanitat tan sols en sumi 5.587 a Catalunya i 27.127 a tot l'Estat. El criteri de què és un infectat per coronavirus, de fet, ha variat diversos cops pel que fa al govern espanyol, que ha anat demanant a les autonomies que filtressin segons diferents casuístiques la informació que enviaven. En canvi, des que el Departament de Salut va obtenir les dades de les funeràries, ha mantingut el mateix criteri -amb alguns salts arran de la depuració de casos antics.

La segona divergència, la que fa referència a la forma d'oferir les dades, és fins i tot més curiosa. En els darrers dies, el govern espanyol ha canviat el criteri sobre com es mostraven i, pel que fa al cas concret dels morts, les ofereix en dues columnes. En la primera, s'hi mostra el nombre total acumulat de morts i, en la segona, els que s'han produït en els darrers set dies. Ara bé, tant una com l'altra ofereixen problemes.

Tabla 2. Casos de COVID-19 que han precisado hospitalización, ingreso en UCI y fallecidos (total y con fecha de hospitalización/ingreso en UCI/fallecimiento en los últimos 7 días) por Comunidades Autónomas en España a 01.06.2020 (datos consolidados a las 12:00 horas del 02.06.2020).

CCAA	Casos que han precisado hospitalización		Casos que han ingresado en UCI		Fallecidos	
	Total*	Con fecha de ingreso en los últimos 7 días	Total*	Con fecha de ingreso en UCI en los últimos 7 días	Total**	Con fecha de defunción en los últimos 7 días
Andalucía	6.268	10	772	1	1.404	1
Aragón	2.656	12	270	0	826	2
Asturias	1.108	7	124	0	310	2
Baleares	1.186	1	171	0	209	0
Canarias	950	4	180	1	151	1
Cantabria	1.045	4	79	0	202	0
Castilla La Mancha	9.314	20	651	4	2.945	0
Castilla y León	8.599	38	550	3	1.924	6
Cataluña	29.142	38	2.976	0	5.587	9
Ceuta	14	2	4	0	4	0
C. Valenciana	5.745	4	735	0	1.332	3
Extremadura	1.772	7	110	0	508	5
Galicia	2.930	6	329	0	609	2
Madrid	42.041	73	3.546	1	8.691	0
Melilla	44	0	3	0	2	0
Murcia	677	3	112	0	148	0
Navarra	2.038	3	136	1	490	0
País Vasco	6.961	9	574	0	1.424	1
La Rioja	1.484	2	91	0	361	2
ESPAÑA	123.974	243	11.413	11	27.127	34

Los casos confirmados no provienen de la suma de pacientes hospitalizados, curados y fallecidos, ya que no son excluyentes. Pacientes fallecidos y curados pueden haber precisado hospitalización y por tanto computar en ambos grupos. Los pacientes que han precisado UCI también computan en los pacientes que han requerido hospitalización.

*Se está realizando una validación individualizada de los casos por lo que puede haber discrepancias respecto a la notificación agregada de días previos.

** Se está realizando una validación de los casos fallecidos que permitirá corregir la serie histórica que se actualizará semanalmente. Únicamente se suman al total de forma diaria los casos en los que consta como fecha de fallecimiento la del día previo a la hora de elaboración del presente informe.

Imatge de l'informe diari del ministeri, amb les dades d'hospitalitzats, greus i morts, i les notes d'aclariment.

Per una banda, la xifra acumulada total de morts no s'actualitza diàriament amb totes les defuncions que rep el Ministeri de Sanitat de les autonomies, sinó que tan sols inclou cada dia els morts produïts les darreres 24 hores. Això és un problema, ja que normalment els morts triguen més d'un dia a ser notificats i, per tant, la majoria no s'inclouen aquí. I on es computen les defuncions que es reporten de dies anteriors? Es guarden al calaix a l'espera d'actualitzar la xifra

total un cop a la setmana, retrospectivament.

Conclusions errònies

Segurament l'objectiu és evitar que la notificació de casos antics faci concloure que han tingut lloc el dia de la seva publicació, pel fet d'entendre que la resta dels morts acumulats d'un dia menys els acumulats del dia anterior equivalen els morts produïts les darreres 24 hores. Això, com hem vist, ocorre i és erroni, tot i que normalment el retard de notificació no és de setmanes, sinó de pocs dies, així que no impedeix un seguiment força acurat de la pandèmia. En tot cas, no és pitjor fer creure que no hi ha hagut cap mort, quan evidentment no és així?

Per evitar parcialment això, la columna sobre les defuncions durant els anteriors set dies hauria de permetre fer un seguiment amb una visió més àmplia de la darrera setmana. El problema és que aquesta dada no sembla tampoc fiable, ja que, abans de fer-se el canvi de criteri de comptabilització, el nombre diari de morts rondava la cinquantena. No és creïble que, en pocs dies, s'hagi reduït a 34 en tota una setmana -més tenint en compte les dades de Catalunya i altres territori- i, a més, la forma de presentar les xifres impedeix detectar i aïllar l'error.

Un full de càlcul retrospectiu

Com es pot fer, per tant, per oferir totes les dades acumulades diàriament i alhora impedir que es tregui l'errònia conclusió que la quantitat de morts diària és la resta d'aquest acumulat menys l'acumulat del diari anterior? El Departament de Salut ha trobat la solució oferint cada dia un full de càlcul (<https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/385558/comunicat-del-departament-salut>) amb el nombre de positius i de morts diaris de cadascun dels dies des que va esclatar la pandèmia, a nivell català i per regió sanitària. En ell, es dona per suposat que les xifres dels darrers dies són provisionals i poden ser esmenades en els següents comunicats, pels retards en els processos de notificació. En canvi, el ministeri només ofereix sols un PDF pla (https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Actualizacion_124_COVID-19.pdf) sense dades diàries retrospectives i, és clar, així és impossible.

El director del Centre de Coordinació d'Emergències i Alertes Sanitàries, Fernando Simón, ha hagut de respondre sobre aquesta qüestió aquest dimarts i, més enllà d'apuntar que alguna comunitat ha tingut alguns problemes per incorporar el nombre de defuncions, ha tret ferro a l'assumpte. El criteri de quina defunció està causada per coronavirus -si morts amb un positiu o també sospitosos- no el posa en qüestió, però és que la forma d'oferir les dades, tampoc, malgrat que se'n derivin titulars evidentment ficticis com els zero morts diaris per la Covid-19. Ell en critica els periodistes per concloure això.

Allò rellevant en el punt actual

Simón apunta que la xifra acumulada de morts ja s'actualitzarà un cop a la setmana i que, en el moment actual de la pandèmia, no és tan rellevant saber quants morts hi ha cada dia, sinó quants sospitosos de contagis hi ha, els PCR que se'ls hi fan, el temps que es triga a fer-los i a tenir el diagnòstic i determinar l'aïllament, i el seguiment dels seus contactes. "Això és és l'important per detectar brots", ha etzibat. I és cert que els informes diaris ofereixen darrerament una informació més extensa sobre aquestes qüestions.

El que cal ara, afirma, és "buscar la detecció precoç i la resposta ràpida" i no tant els morts diaris, els quals es deriven de casos greus que cada cop més van a la baixa. D'aquesta manera, l'evolució diària de les defuncions hauria estat més rellevant abans del pic de la corba que en el punt actual. "Ara això és interessant, però dos o tres casos més o no en una sèrie de 100 dies no aporta massa", ha reflexionat, malgrat el dolor personal de cada cas.

[noticiadiari]2/203177[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/203127[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202103[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202916[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202926[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202971[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202681[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202295[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202521[/noticiadiari]